

BİR ELEŞTİRMENİN OBJEKTİFİNDEN

Yazan: Atilla Dorsay
43. Antalya Altın Portakal Film Festivali Yayınları, İstanbul, Eylül 2006, 368 sf.

Atilla Dorsay, 'Bir Eleştirmenin Objektifinden' adlı kitabında, pek bilinmeyen bir yönüyle, fotoğrafçılığıyla okurlarının karşısına çıkıyor. 43. Antalya Altın Portakal Film Festivali Yayınları kapsamında yayınlanan kitap vesilesiyle Antalya'da bir sergi gerçekleştirilmiş, ardından kitaptan seçilmiş fotoğraflar büyütülerek, Beyoğlu Belediyesi tarafından, Türk sinemasının 92.

yılı kutlamaları kapsamında, İstiklal Caddesi'nde sergilenmişti.

'Bir Eleştirmenin Objektifinden', Dorsay'ın 70'lerden günümüze dek, dünyanın dört bir yanındaki festivallerde, çeşitli davet ve etkinliklerde görüntülediği sinemacıların fotoğraflarından ve fotoğraflara eşlik eden, yine Dorsay'ın kaleme aldığı, açıklayıcı spotlardan oluşuyor. Kitapta yer alan fotoğraflar üç başlıkta toplanmış: 'Sinema Sanatını Yaratanlar', 'Gökyüzünde Parlayan Yıldızlar' ve 'Bizim Sinemacılarımız'. Gerek editoryal anlamda, gerek baskı kalitesi açısından, sinema kitapları içinde öne çıkan 'Bir Eleştirmenin Objektifinden' ilk elinize aldığınızda, fotoğraf sanatının günümüzde geldiği yer açısından biraz özensiz çekilmiş fotoğraflardan oluştuğunu düşünebilirsiniz. Ancak Dorsay, kitabın ayrıntılı önsözünde, fotoğraf sanatında herhangi bir iddiası olmadığını, bu kitabın yıllara yayılan ve yazarlığına eşlik eden fotoğrafçılık hobisinin bir uzantısı olduğunu ikna edici bir biçimde açıklamış. Bu haliyle kitap, Dorsay'ın önsözde keyifli bir biçimde aktardığı gibi, festivallerin çalın koşuşturmacası içinde, kaliteleri daha çok 'şans' faktörü tarafından belirlenmiş, sinemacıları tek başlarına ya da bir grup içinde görüntüleyen ani fotoğraflarından oluşuyor. Bu haliyle 'Bir Eleştirmenin Objektifinden'in geç kalmış bir kitap olduğunu söylemek gerek. Çünkü dijital teknolojinin gelişmesi ve dünyanın dört bir yanından amatör fotoğrafçıların çektiği benzeri ani fotoğraflarının İnternette dolaşımına girmesiyle birlikte, bu tür fotoğrafların yayın mecrası, basılı alandan dijital alana kaymış gibi gözüküyor. Yine de 'Bir Eleştirmenin Objektifinden'in ani değeri açısından özel bir kitap olduğunu söylemek gerek. (N.Ö.)

KÖR ALAN VE DEKADRAJLAR

Yazan: Pascal Bonitzer
Çeviren: Zeynep Yasar
Metis Yayınları, Kasım 2006, İstanbul, 206 sf.

Uzun bir süre Yeni Dalgayla birlikte anılan ünlü Fransız sinema dergisi Cahiers du Cinéma'nın editörlüğünü yapan Pascal Bonitzer'in 1982 ve 1985 tarihlerinde 'Kör Alan' ve 'Dekadrajlar' başlıkları altında yazdığı kitapları bir araya getiren 'Kör Alan ve Dekadrajlar', etkileyici analizlerle bizi sinemanın başlangıcından Hitchcock'a, Bresson'dan Godard'a uzanan bir yolculuğa çıkarıyor. Bonitzer, 'yapın plan' kullanımı gibi, ilk bakışta daha çok teknik bir meselemiş gibi gözükün anlatım öğelerini, olağanüstü gözlemleriyle, 'ölüm' gerçeğinin film dünyasına dahil oluşu gibi felsefi konularla ilişkilendirebiliyor. Tüm bu meseleleri, tarihsel bir bakış açısıyla ele alıyor. Örneğin, Lumiere filmlerinin masum gerçekçiliği ve 20. yüzyıl başlarındaki cazibe sineması (*cinema of attractions*) örnekleriyle Hitchcock *suspense*'ini karşı karşıya getiriyor ve tüm bu farklı yaklaşımların aslında nasıl da birbirlerini beslediğini gözler önüne seriyor. Bonitzer'in penceresinden 'sinema tarihi'nde dolaşırken, Lumiere'ler olmadan Hitchcock'un da olamayacağını farkına varıyoruz. Özellikle Hitchcock sinemasında sıradanlığın nasıl da tekinsizliğe dönüştürüldüğünü anlatdığı kısımlarda Bonitzer, sürükleyici bir edebi metin yoğunluğu yakalıyor. Her satırında büyük bir 'sinema tutkusunu' izlerini görebileceğiniz, hem analitik hem de şiirsel bir kitap okumak istiyorsanız 'Kör Alan ve Dekadrajlar'ı mutlaka edinin. (F.Y.)

SERGEI EISENSTEIN - SİNEMA DERSLERİ

Hazırlayan: Vladimir Nijni
Çeviren: Engin Ayça
Agora Kuruluşu, İstanbul Ekim 2006, 180 sf.

Potemkin Zırhısı (1925) ile büyük üne kavuşan, Sovyetler Birliği'nin en büyük sinemacılarından Sergei Mihayloviç Eisenstein'in 1928 yılında Devlet Sinema Enstitüsü'nde verdiği derslerin notları, öğrencisi Vladimir Nijni'ye ait. Derslerine ilk geldiği günden başlayarak Eisenstein'in 'öğretmenliğinden' sahneler sunan kitap 'Sahneye Koyma Çözümlemeleri', 'Sahneye Koyma', 'Film için Görüntüleme', 'Çerçeve', 'Düzenleme Sorunları' gibi altı başlık taşıyor. Genellikle dış aksiyonu olan durumlar üzerine uygulamalı dersler veren Eisenstein'in 'Suç ve Ceza' ve 'Görül Baba' gibi edebi metinlerin sahnelenmesi üzerine fikirleri taşlak çizimlerle de görselleştirilmiş. Kitabın sonuna da Eisenstein'in tiyatro ve sinemadaki gerçekleştirmiş ya da plan aşamasında kalmış projelerinin ayrıntılı bir listesi verilmiş. (H.Ç.)

